

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Anna Kluvancová
Téma práce:	Svoboda myšlení v 21. století
Rozsah práce:	257 838 znaků včetně mezer
Datum odevzdání práce:	30.8.2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma svobody myšlení bylo dlouhou dobu v pozadí hlubšího zájmu konstitucionalistiky, a to z několika důvodů. Předně se jednalo o téma, které bylo spojováno zejména s obavou z ovlivňování myšlení jednotlivce všudypřítomnou oficiální propagandou v podmínkách totalitního státu. V souvislosti se změnami politických režimů v rámci bývalého východního bloku ke konci 20. století se svoboda myšlení stala do značné míry jakoby samozřejmou a neochvějnou součástí nově nabyté svobody. Zároveň zůstávala zastíněná pozorností věnovanou svobodě projevu, která vyvolávala a vyvolává mnohé kontroverze i v kontextu liberálních demokracií. Nicméně s akcelerujícím technologickým rozvojem se problematika svobody myšlení dostává opět do popředí, protože se vyvíjejí sofistikované metody, jak ovlivňovat myšlení jednotlivců a také, jak lépe rozpoznávat samotný obsah myšlení konkrétního člověka. Téma je tedy vysoce aktuální a podnětné jak z teoretického, tak praktického hlediska.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Problematiku svobody myšlení považuji v současnosti za teoreticky náročnou zejména z pohledu porozumění instrumentariu technických metod působících na myšlení, resp. zaměřených na zobrazování myšlenkových aktivit v mozku, a dále z pohledu hledání cest, jak ve změněných technických podmínkách uhájít svobodu myšlení. Diplomantka za tímto účelem pracovala s celou řadou českých i zahraničních odborných zdrojů a v rozsahu diplomové práce dokázala představit značné množství nových poznatků v této oblasti, s nimiž se právo bude muset vypořádávat.

Přehledně a orientovaně popsala parametry ústavní i mezinárodní ochrany svobody myšlení, přičemž čerpala ze značného počtu relevantních hard-law i soft-law pramenů, judikatury i odborné literatury. Téma ovlivňování myšlení jednotlivců analyzovala i z historického hlediska. Především ve vztahu k tzv. přímým zásahům do myšlení diplomantka poukázala na některé významné soft-law prameny reagující na technologický rozvoj v této oblasti.

Svůj zájem o to, zda se svoboda myšlení nestává v současnosti z pohledu jednotlivců, zejména „náctiletých“, méně důležitou hodnotou (vzhledem k tomu, jak jsou masově přijímány nové podoby marketingu např. ve formě činnosti influencerů či jak se rozvíjejí možnosti propojení mozku a počítačů), podpořila menší anketou-sondou, která přidala práci určitý praktický rozměr. Diplomantka výsledky ankety, vzhledem k jejímu rozsahu a počtu respondentů, interpretuje střizlivě, přesto určitý trend právě u nejmladší skupiny respondentů zaznamenala.

3. Formální a systematické členění práce

Diplomová práce má jasnou a přehlednou strukturu. Po kapitolách věnovaných základům ústavní a mezinárodní ochrany svobody myšlení se věnuje různým formám faktického ovlivňování myšlení, od výchovy a vzdělávání až po nové formy tzv. online manipulací. Následně se zabývá tzv. přímými zásahy do myšlení jednotlivce, jimiž rozumí technické možnosti nahlédnutí do mysli jednotlivců (mind-reading) či dokonce jejich přímé ovlivňování až kontrolu (mind-control).

4. Vyjádření k práci

Diplomová práce především velmi kvalitně rozebrala různé formy faktických zásahů do (svobody) myšlení, od historie po dynamicky se rozvíjející současné metody. Doložila tím překonanost představy o faktické neomezenosti myšlení, jak byla tradičně podávána, což bylo také jejím hlavním výzkumným záměrem. Svou prací také podpořila tezi o nutnosti znovu promyslet hodnotu svobody myšlení, jejíž právní ochrana vysloveně zaspává za technologickým rozvojem a měnícím se společenským prostředím. Za tímto účelem bylo potřeba nastudovat, pochopit a utřídit celou řadu poznatků. Diplomantka tento úkol zvládla s velkým přehledem. V závěru práce předkládá, s oporou v analyzovaných soft-law dokumentech, i své úvahy o směřování, které by právní úprava měla sledovat, aby nedocházelo k vyprázdění svobody myšlení.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	V pořádku, výzkumná otázka řešena a zodpovězena.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	V pořádku.
Logická stavba práce	V pořádku.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	V pořádku. Diplomantka pracovala s velkým množstvím cizojazyčné literatury.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Příkladná zejména v oblasti různých forem faktických zásahů do myšlení.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	V pořádku.
Jazyková a stylistická úroveň	Příkladná.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji. Diplomantka v práci na řadě míst zmiňuje roli svobodného a informovaného souhlasu ve vztahu k technikám faktických zásahů do myšlení. Zajímaly by mě nějaké potenciální praktické příklady jeho využití např. proti tzv. online manipulacím. V případě dostatku času při obhajobě bych ráda znala postoj diplomantky k otázce zavedení právní regulace množství času, který mohou nezletilí strávit na internetu, v situaci, kdy dětští psychiatři varují před
---	--

	závažnými důsledky vybudované (a podporované) závislosti na něm.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.

V Říčanech dne 13.9.2023

Miluše Kindlová
vedoucí diplomové práce